

หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่าน
มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมญี่ปุ่น
ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยใหม่ โดยประมวล
เอาเฉพาะส่วนสำคัญและหยิบยกตอนที่
น่าสนใจมาเป็นตัวอย่าง พร้อมทั้งอธิบายให้เห็น
สิ่งที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็น
สภาพสังคม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม
ประเพณี ความคิดความเชื่อ รวมทั้งอารมณ์
ความรู้สึกของผู้เขียนที่ถ่ายทอดผ่านงาน
วรรณกรรม โดยมุ่งให้ผู้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับ
วรรณกรรมญี่ปุ่น และสามารถนำความรู้ไปใช้
ในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมต่อไป

จัดทำโดย อรรถยา สุวรรณระดา

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทร. 02-218-4751

ราคา 120 บาท

ISBN: 978-616-577-385-0

9 786165 773850

ปริทัศน์วรรณกรรมญี่ปุ่น

อรรถยา สุวรรณระดา

ปริทัศน์วรรณกรรมญี่ปุ่น

อรรถยา สุวรรณระดา

ปริทัศน์วรรณกรรมญี่ปุ่น

อรรธยา สุวรรณระดา

อรรธยา สุวรรณระดา

ปริทัศน์วรรณกรรมญี่ปุ่น.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564.

161 หน้า

ISBN : 978-616-577-385-0

จัดทำโดย อรรธยา สุวรรณระดา
สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ภาควิชาภาษาตะวันออก
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. 02-218-4751
E-mail: attaya_s@hotmail.com

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 200 เล่ม มกราคม พ.ศ.2564

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมญี่ปุ่นตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยใหม่ เนื้อหาส่วนใหญ่ในหนังสือเล่มนี้เรียบเรียงจากงานวิจัยที่ผ่านมาและจากหนังสือเล่มต่าง ๆ ของผู้เขียนเอง โดยได้คัดเฉพาะส่วนที่สำคัญและวรรณกรรมที่น่าสนใจเพียงบางเรื่องมาให้อ่านได้เรียนรู้ หนังสือเล่มนี้ยังใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาปริทัศน์วรรณกรรมญี่ปุ่นที่ผู้เขียนเป็นผู้ร่วมสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

ผู้เขียนได้หยิบยกบางตอนจากวรรณกรรมมาแปลเป็นภาษาไทยและอธิบายให้อ่านเข้าใจสิ่งที่สะท้อนให้เห็นผ่านวรรณกรรมนั้น ๆ เช่น สภาพสังคม ประวัติศาสตร์ ธรรมเนียมประเพณี ความคิดความเชื่อ รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกของนักเขียนหรือกวีที่สื่อออกมาผ่านวรรณกรรมนั้น ๆ โดยมุ่งหวังให้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมญี่ปุ่นและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อรรธยา สุวรรณระดา

มกราคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
ระบบถอดอักษรภาษาญี่ปุ่นที่ใช้	4
บทที่ 1 วรรณกรรมสมัยนารากับตำนานกำเนิดเทพญี่ปุ่น	7
1.1 ตำนานกำเนิดเทพและเกาะญี่ปุ่น	10
1.2 ตำนานเทพซุซะโนะโอะปราบงยูักษ์แปดหัว	19
1.3 ตำนานทายาทเทพสวรรค์ผู้ลงมาปกครองพื้นพิภพ	25
บทที่ 2 วรรณกรรมสมัยเฮอันกับสังคมชนชั้นสูงญี่ปุ่น	36
2.1 ตำนานเจ้าหญิงจากดวงจันทร์	37
2.2 บันทึกกะเงะโร	54
2.3 ตำนานเก็นจิ	69
บทที่ 3 วรรณกรรมสมัยกลางกับยุคแห่งภัยพิบัติและสงคราม	82
3.1 โฮโจกิ	84
3.2 เฮะอิเกะโมะโนะงะตะริ	97
3.3 นิทานเรื่องเล่าพื้นบ้านช่วงปลายสมัยเฮอันถึงสมัย	106

บทที่ 4 วรรณกรรมสมัยเอโดะกับสังคมชนชั้นกลางญี่ปุ่น	115
4.1 นิยายชนชั้นพ่อค้าของอิฮะระ ซะอิกะกุ	116
4.2 นิยายแนวเรื่องลับของอุเอะตะ อะกินะริ	121
4.3 กลอนไฮไก(ไฮกุ)	127
บทที่ 5 วรรณกรรมสมัยใหม่กับอิทธิพลตะวันตก	137
5.1 นวนิยายแนวเน้นอารมณ์และจินตนาการของโมริ โองะอิ	140
5.2 เรื่องสั้นแนววิเคราะห์ความเป็นมนุษย์ของอะกุตะ งะวะ ริวโนะซุเกะ	146
บทสรุป	153
บรรณานุกรม	156
ประวัติผู้เขียนหนังสือ	161

บทนำ

คนญี่ปุ่นโบราณเชื่อในพลังอำนาจอันลึกลับของธรรมชาติ มีการบวงสรวงบูชาเทพเพื่อขอให้ช่วยดลบันดาลให้พืชพรรณธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ บทสวดที่ใช้ในพิธีบวงสรวงเหล่านี้ต่างกับภาษาพูดทั่วไปโดยจะมีท่วงทำนอง มีบทกล่าวยาว และใช้สวดประกอบกับเครื่องดนตรีและการรำ บทสวดเหล่านี้ได้พัฒนาหายไปเป็นตำนานเทพและบทเพลงต่าง ๆ อันเป็นต้นกำเนิดวรรณคดีญี่ปุ่น

หลังจากญี่ปุ่นรับตัวอักษรจีนเข้ามาใช้ในราวศตวรรษที่ 5 และได้ส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศจีนในราวศตวรรษที่ 7 วัฒนธรรมจีนได้เข้ามามีอิทธิพลต่อประเทศญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก มีการใช้อักษรจีนในการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ต่อมาในค.ศ.712 ซึ่งตรงกับสมัยนารายของญี่ปุ่น (奈良時代 ค.ศ.710–794) เกิดวรรณกรรมลายลักษณ์อักษรที่ใช้ตัวอักษรจีนในการเขียนบันทึกขึ้นเป็นครั้งแรก ได้แก่ *โคะจิกิ* (古事記)

ในค.ศ.794 ได้มีการย้ายเมืองหลวงมายังเมืองเกียวโต ญี่ปุ่นได้ก้าวเข้าสู่สมัยเฮอัน (平安時代 ค.ศ.794–1185) ช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 9 มีการประดิษฐ์ตัวอักษรคันนะขึ้น การมีตัวอักษรเป็นของตนเองทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดได้อย่างอิสระกว่าการใช้ภาษาจีน วรรณคดีญี่ปุ่นจึงมีวิวัฒนาการไปอย่างรวดเร็วและเกิดวรรณกรรมประเภท

ต่าง ๆ ขึ้นในสมัยนี้ สมัยเฮอันนับเป็นยุคทองของนักเขียนหญิงและวรรณกรรมในราชสำนัก

พอเข้าสู่ช่วงปลายสมัยเฮอันเป็นต้นมาจนถึงสมัยคะมะกุระ มุโระมะชิ(鎌倉—室町時代ค.ศ.1192—1603) หรือที่เรียกว่า สมัยกลาง สงครามเกิดขึ้นในหลายพื้นที่และเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติหลายครั้ง ผู้คนต่างตระหนกถึงความไม่เป็นอนิจจังของชีวิตซึ่งส่งอิทธิพลอย่างมากต่อวรรณกรรมในยุคนี้ ผู้ผลิตงานวรรณกรรมมักเป็นพวกนักบวชซึ่งหลบหนีความวุ่นวายทางการเมืองไปอยู่ตามป่าเขา วรรณกรรมที่โดดเด่นได้แก่ วรรณกรรมประเภทนิยายสงคราม และหนังสือรวมเรื่องเล่าหรือนิทานพื้นบ้าน

เมื่อก้าวเข้าสู่สมัยเอโดะ(江戸時代ค.ศ.1603—1867) บ้านเมืองกลับคืนสู่ความสงบสุข เริ่มมีการพิมพ์จึงทำให้งานเขียนแพร่กระจายออกไปสู่ผู้อ่านได้ในวงกว้าง เกิดอาชีพนักเขียนวรรณกรรมและนักวิจารณ์วรรณกรรมประเภทนวนิยายในแนวรัก ๆ ใคร่ ๆ ของพวกชนชั้นพ่อค้า และแนวเรื่องลึกลับเป็นที่นิยมมาก ทั้งผู้ผลิตงานวรรณกรรมและผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นพวกชนชั้นพ่อค้าและชาวบ้านทั่วไป วรรณกรรมยุคนี้จึงมีศูนย์กลางอยู่ที่กลุ่มชนชั้นกลางและล่าง

สำหรับวรรณกรรมสมัยใหม่(近代文学^{kindai bungaku})ของญี่ปุ่นนั้น เริ่มตั้งแต่ค.ศ.1868 หรือสมัยเมจิ(明治時代^{meiji jidai}) จนถึงค.ศ.1926 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายในสมัยไทโช(大正時代^{taishou jidai}) เป็นช่วงที่ประเทศญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลอารยธรรมตะวันตกเป็นอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลงญี่ปุ่นให้มีความทันสมัยแบบ